

Intervju: Matthias Sonn, Visi zamjenik Visokoga predstavnika medjunarodne zajednice u BiH"Zalosno je da s biskupom Pericem nismo uspostavili dobar dijalog"

Konstitutivnost i jednakopravnost svih triju naroda u BiH bit ce rezultatom ustavnih promjena koje traju u BiH, to nema nikakve veze s pitanjem dvaju entiteta. Razumijemo da su Hrvati najmalobrojniji narod u BiH, i, kao takvi, zasluuju zastitu i potporu. U ovoj zemlji ima dosta predstavnika Katolicke crkve s kojima smo ostvarili jako plodan dijalog i koji, u stvari, zagovaraju prava pitanja za dobrobit katolika u ovoj zemlji. Jako je zalosno da mostarski biskup nije medju njima.

Matthias Sonn, Visi zamjenik Visokoga predstavnika medjunarodne zajednice u BiH, na toj je duznosti od listopada prosle godine, i jedan je od relevantnih sugovornika o radu OHR-a u BiH. Sonn je diplomat i pravnik s vise od 15 godina iskustva u njemackoj sluzbi vanjskih poslova, od cega nekoliko godina u inozemstvu: Port-of-Spain, Washington, Akra, Ankara.

Dnevni List: Gospodine Sonn, slazete li se s ocjenom Garetha Evansa, predsjednika ICG-a, od prije dva tjedna, kada je rekao: "kada bi medjunarodna zajednica napustila institucije koje gradi od 1995., jednostavno bi se sve urusilo" te da "Daytonske strukture rade protiv ciljeva zacrtanih u Daytonu." Mislite li da je vrijeme za novu konferenciju o Bosni i Hercegovini?

MS: U vezi s izvjescem ICG-a mogu reci sljedece: svi znaju radi cega je medjunarodna zajednica, ukljucujuci i OHR, nazocna u ovoj zemlji; svi znaju sto su ciljevi nase nazocnosti, i svi bi isto tako trebali znati da Daytonski sporazum nije statican element nego jedan proces, to je jedan okvirni sporazum koji namjerava razviti ovu zemlju od zavrsetka rata do njezine pripreme da postane sastavni dio postojećih europskih integracija.

Daytonske strukture dovoljno su fleksibilne kako bi omogucile jedan takav proces. Odgovor na vase pitanje, treba li nam nova konferencija, jest: ne treba.

Domovi naroda bolje su rjesenje od ustavno-pravnih povjerenstava

Dnevni List: Vjerujete li da je moguca dosljedna provedba Odluke Ustavnog suda o konstitutivnosti naroda u BiH, ako se umjesto Domova naroda uvedu ustavno-pravna povjerenstva koja predlaze OHR, hoće li na taj način BiH ostati podijeljena na dva dijela i hoće li to biti na štetu najmalobrojnijeg naroda?

MS: Konstitutivnost i jednakopravnost svih triju naroda u BiH bit će rezultatom ustavnih promjena koje traju u BiH, a to nema nikakve veze s pitanjem dvaju entiteta.

Ono što je bitno u svemu tome jest da je zaštita prava svih triju konstitutivnih naroda jednako jaka u svim područjima, to je ono što je Ustavni sud BiH odlucio, dakle to se mora ostvariti. To je ono što će parlamenti obaju entiteta morati usvojiti. To je ono što Visoki predstavnik, ukljućivanjem u te procese, želi postići.

Dnevni List: Držite li da su ustavno-pravna povjerenstva bolje rjesenje od Domov naroda u Parlamentima obaju entiteta?

MS: Apsolutno ne. Ono što je bitno jest da postoje jednako snazni mehanizmi zaštite u oba entiteta. Mi razumijemo da su Hrvati najmalobrojniji narod u BiH, i, kao takvi, oni

zaslužuju zaštitu i potporu. To je glediste međunarodne zajednice od samoga početka.

Republika Srpska i Hrvatska samouprava nisu iste

Dnevni List: Kako komentirate posjet vlasti RS Ruskoj Dumi? Bi li bila ista stvar, kada bi izaslanstvo Hrvatske samouprave otputovalo u službeni posjet recimo americkom Kongresu? Vjerujete li da su tamo raspravljali o jedinstvenoj, nedjeljivoj BiH, ili je to bio uvodni razgovor za novo "mijesanje karata"?

MS: Naravno da to ne bi bilo isto. Vlada Republike Srpske jest Vlada jednoga od legitimnih entiteta u BiH. Ali njihov posjet drugoj državi ne odvraca nas od činjenice da se međunarodni odnosi BiH obavljaju preko Vijeća ministara BiH, tako da sam uvjeren da Vlada RS dobro zna raspon i mogućnosti svojih posjeta drugim zemljama. Ja svakako tom posjetu ne bih pripisivao nikakve teorije zavjere.

Pitanje bi se moglo postaviti malo drugačije, a ono bi glasilo: bi li entitetske vlade mogle svoje vrijeme utrositi na bolji način, obavljajući neke hitnije poslove koji se odnose na dobrobit njihovih građana; to se pitanje odnosi na političku učinkovitost.

Dnevni List: Ali, ostaje činjenica da su vlasti RS-a otputovale u Rusiju bez znanja i odobrenja Ministarstva vanjskih poslova BiH?

MS: Reci ću vam samo jedno: što god entitetske vlade radile ne mogu se baviti vanjskim poslovima države BiH. Rusija, kao i Velika Britanija, Francuska, Njemačka strane su koje su bile kod potpisivanja Daytonskoga sporazuma, članice su Upravnoga odbora Vijeća za provedbu mira i jednako su uključene u mirovni proces u BiH. Jos jednom ponavljam, u toj misiji nije bilo nikakve teorije zavjere.

Problemi u dijalogu s mostarskim biskupom

Dnevni List: Prije nekoliko dana u emisiji Federalne televizije jedan je anonimni predstavnik Antikorupcijskog tima OHR-a iznio niz teskih optuzbi na racun tvrtke “Croherc”, navodno se radi o kriminalu teskom nekoliko desetina milijuna dolara. Mozete li nam reci nesto vise o tom slucaju s kojim ste, vjerujem, upoznati?

MS: Ne mogu vam o tome dati vise podataka, mogu reci da je “Croherc” jedan od dionicara Hercegovacke banke i stoga je on vazan element u planu da se opljackaju klijenti Hercegovacke banke.

To bi, ugrubo, funkcioniralo na sljedeci nacin: dionicari i tvrtke su uzeli kredite od banke i tim kreditom otplatili dionice banke. Stoga je banka morala biti stavljena pod prinudnu upravu, a nasilje – do kojega je doslo prilikom uvođenja prinudne uprave – nije izazvala ta uprava. Nasilje je proizaslo iz organiziranih prosvjeda.

Ljudi koji nemaju sto kriti ne ponasaju se na takav nacin.

Dnevni List: Kako komentirate izjavu g. Petritscha o tzv. govoru mrznje i “zastiti ratnih i inih zlocina” od strane biskupa Perica? Inace, koliko znam, niste uspjeli ostvariti konstruktivan dijalog s Crkvom u BiH, vi ste, ako se ne varam, i diplomirani teolog?

MS: Moj posao nije da tumacim ono sto kaze Visoki predstavnik, njegova izjava govori sama za sebe, poprilično. Medjutim, mogu reci da Crkva u ovoj zemlji nije monolitna.

U ovoj zemlji ima dosta njezinih predstavnika s kojima smo ostvarili jako plodan dijalog i koji, u stvari, zagovaraju prava pitanja za dobrobit katolika u ovoj zemlji. Jako je zalosno da mostarski biskup nije medju njima.

Dnevni List: U Stolac se vratilo preko 4 000 Bosnjaka, u Drvar skoro 6 000 Srba, a o tim mjestima se jos uvijek govori kao o "crnim tockama" Federacije BiH. S druge strane, u cijelu Republika Srpsku se nije vratilo ni 1 000 Hrvata i tek nesto vise Bosnjaka. Kako to komentirate?

MS: Povratnika Hrvata u RS uistinu je malo. Istina je, takodjer, da se vlasti RS nisu potpuno drzale svoje obveze da ce podupirati povratak. Istina je, medjutim, isto tako da je jak hrvatski politicki interes sve od 1996. radio protiv povrata Hrvata.

To je bilo koristenje jedne vrste retorike, a ustvari provodjenje etnicke segregacije. Ovo su problemi koje doznate kad razgovarate sa predstavnicima Katolicke crkve u BiH, koji jako puno rade na povratku Hrvata u Sredisnju Bosnu i koji su u tim svojim nastojanjima naisli na uzasan otpor tvrde linije hrvatske politike.

Politika medjunarodne zajednice zacrtana Daytonskim sporazumom, kao i Vijecem za provedbu mira, takvom ce i ostati. Svi oni koji su raseljeni i izbjegli, kao posljedica rata, imaju pravo na povratak i bit ce ohrabrivani. To ostaje jedan od glavnih razloga zbog kojih smo ovdje.

BiH ne moze postojati bez Hrvata

Dnevni List: Visoki predstavnik Petritsch je u Bruxellesu izjavio da se "pitanja Hrvata u Federaciji Bosne I Hercegovine mora sto prije rjesavati".Medjutim, u javnosti se stjece dojam da se taj problem ne rjesava na pravi nacin. Molim Vas komentar.

MS: Sudjelovanje u procesu ustavnih reformi je u znaku jednostranog odbijanja HDZ-a da sudjeluje u tom procesu. A u demokraciji, kada izabrani predstavnici ne predstavljaju ljude koji su ih izabrali, drugi ce to ciniti za njih. Naglasicu jos nesto sto se dogodilo prije nekoliko dana, a vrlo je zanimljivo: cetiri zastupnika iz kluba HDZ-a u Zastupnickom

domu parlamenta BiH razgovarali su sa Visokim predstavnikom u Sarajevu, I oni su jasno iznijeli da ne predstavljaju interese stranke nego ljudi koji su ih izabrali. To predstavlja kretanje naprijed za Hrvate u BiH. Jos jednom napominjem da BiH ne moze postojati bez Hrvata, njihova zastita jest sada, a bit ce I ubuduće zajamcena.

Sudjelovanje u procesu ustavnih reformi je u znaku jednostranoga odbijanja HDZ-a da sudjeluje u tom procesu. A u demokraciji, kada izabrani predstavnici ne predstavljaju ljude koji su ih izabrali, drugi ce to ciniti za njih.

U ovoj zemlji ima dosta predstavnika Katolicke crkve s kojima smo ostvarili jako plodan dijalog. Jako je zalosno da mostarski biskup nije medju njima.